

REMISSYTTRANDE

Datum
2024-05-30

Dnr
2024/3036

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L6@regeringskansliet.se

Betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27) (*Departementets diarienummer Ju2024/00910*)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Genomgången av de förslag som läggs fram i betänkandet och de överväganden som görs där har skett med de utgångspunkter som Justitiekanslern, utifrån sitt uppdrag, främst har att beakta. Utifrån detta får Justitiekanslern anföra följande.

Inledningsvis kan konstateras att det övergripande syftet med de förslag som lämnas i betänkandet är att det ska bli lättare att bedriva kamerabevakning. En av de större förändringar som föreslås är att tillståndskravet vid kamerabevakning ska avskaffas för samtliga aktörer som i dag omfattas av det. Vidare lämnas förslag på utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning i syfte att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning. Exempelvis ska kamerabevakning kunna bedrivas på platser där det med hänsyn till faktiska omständigheter finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet eller platser som har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller som har ett samband med sådan brottslighet. De brottsbekämpande myndigheterna ska i vissa fall även undantas från kravet på att en intresseavvägning ska göras innan kamerabevakningen inleds.

Justitiekanslern anser att utredningen på ett grundligt sätt har gått igenom och analyserat de problem som är förknippade med den nuvarande regleringen och delar utredningens bedömning att det finns ett reformbehov.

När det gäller förslaget om ett slopat tillståndskrav anser Justitiekanslern, i likhet med utredningen, att nackdelarna med det nuvarande tillståndsförfarandet i dagsläget får anses väga tyngre än fördelarna med ett sådant förfarande. Justitiekanslern anser även att utredningen har anfört övertygande argument för varför de brottsbekämpande myndigheterna bör kunna använda sig av kamerabevakning i något större utsträckning än i dag och i vissa fall undantas från kravet på att bevakningen ska föregås av en särskild intresseavvägning. Justitiekanslern tillstyrker därför utredningens förslag i dessa delar.

Det kan samtidigt konstateras att förslagen innebär en ökad risk för intrång i enskildas personliga integritet. Som anges i betänkandet kan ett slopat tillståndskrav t.ex. antas leda till att kamerabevakning kommer att användas i något större utsträckning än i dag. Det finns också en risk för att de aktörer som bedriver kamerabevakning kommer att sätta bevakningsintresset framför den enskildes intresse av att inte bli bevakad vid den intresseavvägning som aktörerna själva ska göra. Som utredningen påpekar i betänkandet kan olika aktörer dessutom ha olika förutsättningar att bedöma om en tänkt kamerabevakning kan bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning, t.ex. på grund av skillnader i resurser och kompetenser inom den egna verksamheten. Justitiekanslern anser därför, i likhet med utredningen, att det är av avgörande betydelse att det vidtas åtgärder som på ett effektivt sätt kan motverka de risker som är förenade med de föreslagna förändringarna.

När det gäller frågan om vilka åtgärder som bör vidtas har utredningen utförligt redogjort för och övervägt olika tänkbara alternativ. Utifrån detta har utredningen gjort bedömningen att ett slopat tillståndskrav inte bör ersättas med en anmälningsplikt. Utredningen har i stället föreslagit att det ska införas krav på dokumentation och en i viss mån anpassad och utökad tillsynsverksamhet.

Justitiekanslern anser att utredningen har gjort en väl avvägd bedömning av vilka verktyg som kan antas vara mest verkningsfulla för att värna integritetsskyddet i det här sammanhanget och tillstyrker därför utredningens förslag även i den delen. Vidare anser Justitiekanslern att det är positivt att det i betänkandet tydliggörs och lämnas exempel på vilka aspekter som bör beaktas vid bedömningen av integritetsintresset vid de intresseavvägningar som ska göras.

Justitiekanslern vill dock avslutningsvis framhålla att det kan finnas anledning att på sikt följa upp och utvärdera utfallet av den nya regleringen för att se om reglerna har fått en ändamålsenlig och proportionerlig utformning liksom om det behöver vidtas ytterligare – eller andra – åtgärder för att tillgodose ett tillräckligt skydd för den personliga integriteten.

Ärendet har föredragits av Viktoria Börstell. I ärendets beredning har byråchefen Daniel Kjellgren deltagit.

Mari Heidenborg